

**РАМКА НА НАЦИОНАЛНИЯ МЕХАНИЗЪМ
ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА АНГАЖИМЕНТИТЕ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ПО
ПРЕЗАСЕЛВАНЕ**

1. Обща информация

Презаселването на бежанци е едно от трите трайни решения при продължителни бежански ситуации, заедно с доброволното завръщане и местната интеграция. То е включено в мандата на Върховния комисар за бежанците на ООН (ВКБООН) според неговия статут и е утвърдено в редица резолюции на Общото събрание и заключения на Изпълнителния комитет на ВКБООН.

Съгласно чл. 2, буква „а“ от Регламент (ЕС) № 516/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 година, презаселване означава процес, при който по искане на Върховния комисар на ООН за бежанците, мотивирано от необходимостта на дадено лице от международна закрила, граждани на трети държави биват прехвърлени от трета държава и се установяват в държава членка (ДЧ) на ЕС, в която се разрешава пребиваването им с един от следните статuti:

- „статут на бежанец“ по смисъла на член 2, буква д) от Директива 2011/95/ЕС;
- „статут на субсидиарна закрила“ по смисъла на член 2, буква ж) от Директива 2011/95/ЕС;
- всеки друг статут, който по силата на националното право и правото на Съюза осигурява подобни права и предимства като посочените по-горе статuti.

На 20 юли 2015 г. от Съвета по правосъдие и вътрешни работи са приети Заключения на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, относно презаселването посредством многостранни и национални схеми на 20 000 лица, очевидно нуждаещи се от международна закрила, като е отчетена препоръката на Комисията презаселването на тази бройка да бъде осъществено в рамките на период от две години.

Съгласно този документ Република България следва да приеме за презаселване 50 лица в периода 2016 - 2017 г.

На 18.03.2016 г. ДЧ на ЕС постигнаха споразумение с Република Турция за презаселване на лица от месец април 2016 г. В дух на солидарност и споделена отговорност Република България също ще презасели лица в рамките на тази инициатива. Точният им брой ще бъде определен с решение на Министерския съвет.

Общите приоритети на Съюза в областта на презаселването се отнасят до следните категории лица:

а) лица от държава или регион, определен(а) за прилагане на регионална програма за закрила;

б) лица от държава или регион, посочен(а) в прогнозите на Върховния комисар на ООН за бежанците по отношение на презаселването, където общите действия на Съюза биха имали значително въздействие за посрещане на нуждите от закрила;

в) лица от определена категория, отговаряща на критериите на Върховния комисар на ООН за бежанците по отношение на презаселването.

Уязвимите лица, подлежащи на презаселване, са както следва:

а) жени и деца, изложени на риск,

б) непридружени малолетни и непълнолетни лица,

в) лица с медицински нужди, на които може да се намери решение само чрез презаселване,

г) лица, нуждаещи се от неотложно или спешно презаселване поради необходимост от правна или физическа закрила, включително жертви на насилие или изтезания.

В Приложение III към Регламент 516/2014 за определяне на общи разпоредби за фонд „Убежище, миграция и интеграция“ (ФУМИ) са включени като приоритетна категория сирийските бежанци в региона.

В съответствие с чл. 17, параграф 3 на Регламент № 516/2014/ЕС и Списъка на общите приоритети на Съюза в областта на презаселването /приложение III/, и с оглед договореностите ЕС – Турция от 18.03.2016 г., България ще приеме лица, включени в приоритет „Сирийски бежанци в региона“ и по-конкретно от Република Турция.

2. Национално звено за контакт по презаселване

За целите на административното сътрудничество, необходимо при изпълнение на дейностите, свързани с изпълнение на ангажиментите на Република България по презаселването, националното звено за контакт е **Държавната агенция за бежанците при Министерския съвет** и отговаря за прилагането на механизма.

Националното звено за контакт има следните ангажименти:

- координира подготовката и предлага за одобрение от Националния съвет по миграция и интеграция (НСМИ) приоритетните категории и предпочитанията за формата на подбор на лицата, които ще бъдат приети по схемата за презаселване в Република България (от екип на място или по предоставените от ВКБОООН документи);

- уведомява представителството на ВКБООН в България, ЕК и ДМП на МВР за броя на лицата, които ще бъдат приети по схемата за презаселване и приоритетните категории, от които ще бъдат приети лица;
- получава и предава на екипа за подбор документите, предоставени от ВКБООН, за лицата предложени за презаселване;
- координира дейността на екипа за подбор;
- изпраща в представителството на ВКБООН в България поименен списък с лицата, одобрени за прием по схемата за презаселване в България;
- координира процеса по прехвърляне в България на лицата, одобрени за прием по схемата за презаселване;
- изготвя информация за България като приемаща страна;
- всеки три месеца информира НСМИ за етапа на изпълнение на ангажиментите по презаселването.

Дейността на Националното звено за контакт се подпомага от двама служители за връзка – представителят на МВР в Посолството на РБ в Турция и определен служител от ДАБ при МС.

3. Екип за подбор по презаселване

Екипът за подбор включва експерти от ДАБ при МС, ДАНС, МВР и преводачи. На екипа се оказва съдействие на място от представителите на МВнР - КО и МВР в Посолството на РБ в Турция.

Основната задача на този екип е свързана с обработка на предоставената от ВКБООН информация. В рамките на проверката и събирането на допълнителна информация се проверява истинността на документите и се снемат пръстови отпечатащи. Оформят се досиетата на лицата, които предстои да бъдат приети по схемата за презаселване. Досиетата трябва да съдържат лични данни и друга информация, въз основа на която да бъде направена преценка за наличието на основания да се смята, че чужденецът би могъл да бъде заплаха за обществения ред или националната сигурност на Република България. На база на изготвеното досие и предоставените от ВКБООН документи екипът изготвя писмен доклад с предложение относно приемането на лицата в България по схемата за презаселване.

4. Процедура за практическо изпълнение на механизма по презаселване

4.1. Роля на ВКБООН при презаселване (текстът се изготвя и предлага от ВКБООН)

- идентифицира бежанците, нуждаещи се от презаселване, отговарящи на посочените от Националното звено за контакт приоритетните категории;

- изготвя списък на лицата, определени за презаселване в България, с приложени Регистрационни формуляри за презаселване;
- подготвя документацията, включително определя най-добрия интерес на лицата, които ще бъдат презаселени и изготвя формуляр за здравословното им състояние;
- съдейства при организиране на мисиите за подбор.

4.2. Подготвителна фаза

- Националното звено за контакт информира ЕК и представителството на ВКБООН в България за броя на лица, които ще бъдат приети по схемата за презаселване в България;
- Екипът за подбор извършва първоначален преглед на предоставените от представителството на ВКБООН в България документи за лицата, предложени от ВКБООН за прием по схемата за презаселване в България – Регистрационен формуляр за презаселване и Формуляр за здравословното им състояние;
- Националното звено за контакт периодично актуализира и предоставя на екипа за подбор информация за България като приемаща страна с цел културна ориентация на включените в схемите за презаселване.

4.3. Фаза на подбор

4.3.1. Действия при подбор в изпращащата държава

Екипът за подбор на място се командирова в Република Турция, където се подпомага от представителя на МВР в Посолството на РБ. По отношение на издаването на документи за пътуване на лицата за презаселване на екипа се оказва съдействие от представители на МВНР - КО в Турция.

Екипът за подбор прави първоначална оценка на истинността на предоставените документи, удостоверяващи самоличността на чужденеца (ако има такива), сменя пръстови отпечатъци, прави преценка за наличието на данни за прилагане на изключващите клаузи, заложи в чл. 12 и чл. 17 от Директива 2011/95/ЕС.

За всеки един чужденец се изготвя досие, което включва:

- документите, предоставени от ВКБООН (вкл. документ за пътуване на бежанец, издаден от ВКБООН);
- копие от документи, удостоверяващи самоличността на чужденеца и/или други документи, свързани с него и роднинските му връзки с други лица и първоначална оценка за тяхната истинност от експерт;
- дактилоскопна карта и снимков материал на чужденеца;
- протокол от проведените беседи с чужденеца;
- друга информация, свързана с лицето, негови близки и/или роднини;

- писмен доклад с предложение на експертите от екипа за подбор, относно приема на лицето по схемата за презаселване в България.

В съответствие със своите компетенции експертите заедно или поотделно провеждат беседа с определените лица и съставят писмен доклад с предложение относно техния прием в България по схемата за презаселване.

4.3.2. Действия при подбор по документи, предоставени от ВКБООН

При подбор по предоставените от ВКБООН документи екипът за подбор детайлно изследва досиетата на отделните лица и при необходимост извършва допълнителни проверки и събира още информация. Екипът изготвя писмен доклад с предложение относно приемането на лицата в България по схемата за презаселване.

4.3.3. Списъци с одобрените за презаселване лица

При положително становище от писмения доклад с предложение относно приемането на лицата в България, екипът за подбор изготвя списък на одобрените за презаселване лица, който предоставя на националното звено за контакт.

Националното звено за контакт информира ЕК и представителството на ВКБООН в България за лицата, одобрени за прием в България по схемата за презаселване, както и за периода от време, в който България има готовност да приеме тези лица.

4.4. Фаза на трансфер

Организацията и координацията на трансфера се извършва от Националното звено за контакт, съвместно с МВнР и МВР.

Националното звено за контакт уведомява ГД “Гранична полиция“ – МВР, за датата, часа и граничния пункт, през който лицата ще влязат на територията на Република България, както и съответното звено в МВР за техния маршрут на преминаване до крайната им цел – териториално поделение на ДАБ при МС. На територията на България лицата се поемат от ДАБ при МС като се придружават от екип на МВР по протежение на предварително съобщения маршрут до крайната им цел.

4.5. Фаза за стартиране на процедура за предоставяне на международна закрила в Република България

Приетите лица се настаняват в териториално поделение на ДАБ при МС, в което се регистрират като търсещи закрила и им се провежда процедура по реда на Закона за убежището и бежанците. В рамките на провеждане на процедурата се изпълняват дейности по социална адаптация.

5. Интеграция на получилите международна закрила в Република България презаселени лица.

На лицето се предлага сключване на споразумение за интеграция, в което се определят правата и задълженията му, както и правата и задълженията на съответните държавни и общински органи. Интеграцията се осъществява по реда на наредба по чл. 37а, ал. 2 от ЗУБ и действащото национално законодателство. В споразумението се включват видовете услуги, които приемащата община може да предложи – социални, образователни, здравни, жилищни, трудова заетост и други.

6. Финансиране

6.1 Финансиране по фонд „Убежище, миграция и интеграция“ (ФУМИ)

Финансирането се осъществява със средства, предоставени от ЕС по фонд „Убежище, миграция и интеграция“ (ФУМИ). Отговорен орган по смисъла на Регламент (ЕС) 514/2014 за определяне на общи разпоредби за фонд „Убежище, миграция и интеграция“ и Инструмента за финансово подпомагане на полицейското сътрудничество, предотвратяване и борба с престъпността и управлението при кризи е дирекция „Международни проекти“ на МВР, определена с Решение на Министерски съвет № 657/31.08.2015 г. Отговорният орган провежда процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и одобрява проектните предложения, допустими и свързани с механизма за презаселване. Допустими бенефициери по тези дейности са държавни и общински органи, самостоятелно или съвместно с НПО. Условието за одобряване на проектните предложения се определят от отговорния орган, а средства по одобреното проектно предложение за дейности по т. 5 от механизма се превеждат след сключено споразумение между лицето и общината.

6.2 Източници на допълнително финансиране

Допълнителни възможности съществуват по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ и Оперативната програма за храни и/или основно материално подпомагане по Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица 2014 - 2020г.

В рамките на ОП „Развитие на човешките ресурси“ и ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ съществува възможност лицата, придобили статут на международна закрила, да бъдат включени в редица мерки за предучилищно и училищно обучение (включително лица в процедура по придобиване на статут), квалификация и преквалификация, участие в стажантски програми, заемане на работни места, субсидирани със средства от ЕС и други.

В рамките на Оперативната програма за храни и/или основно материално подпомагане съществува възможност за предоставяне на хранителни пакети (чрез Българския червен кръст) и предоставяне на топъл обяд (чрез общините) на граждани

на трети страни с придобит статут на международна закрила, в случай, че отговарят на условията за предоставяне на помощ по програмата.

Включването на презаселените лица в мерки, финансирани по трите оперативни програми, следва да бъде на индивидуално ниво. Информирването на лицата следва да бъде извършено в етапа на първоначална адаптация със средства по фонд „Убежище, миграция и интеграция“.

7. Разяснителни и информационни кампании

НСМИ създава организация за провеждането на разяснителни и информационни кампании във връзка с приложението на механизма.

Приложения:

1. Регламент (ЕС) 514/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 16.04.2014 г.;
2. Регламент (ЕС) 516/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 16.04.2014 г.;
3. Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13.12.2011 г.;
4. Европейската програма за миграция от 13.05.2015 г.;
5. Заключение на представителите на правителствата на държавите членки, приети на заседанието на Европейския съвет от 20 юли 2015 г.;
6. Споразумението между ЕС и Турция от 18 март 2016 г.